

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

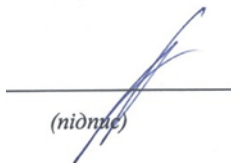
спеціальність 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма Соціальна робота

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2025

РОЗРОБНИК силабусу: доктор психологічних наук, професор кафедри
психології, філософії та суспільних наук

(підпис)

Ольга ДРОБОТ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та
суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота
(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1.Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Основи психології та педагогіки ОК 2.1. в ОПП
2.Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3.Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1 курс, 1 семестр
4.Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	5 кредитів ЄКТС (150 год), з них: 50 год аудиторного навантаження (20 год лекційних, 16 год. семінарських, 14 год практичних)
5.Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6.Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в он-лайн форматі
7.Мова викладання	українська
8.Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Дробот О.В., професор кафедри психології, філософії та суспільних наук, доктор психологічних наук.
9.Контактна інформація викладача	drobot.olha@tnu.edu.ua
10.Посилання на силабус на веб-сайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Курс «Основи психології та педагогіки» спрямований на ознайомлення студентів зі змістом та завданнями загальної психології як науки. Дає цілісне уявлення про психічне життя людини, розвиток психіки в онтогенезі, соціальні чинники психічного розвитку; розкриє основні індивідуальні та соціально-психологічні особливості особистості, дозволить компетентно аналізувати соціально-психологічні явища та процеси; надавати консультації дітям, батькам у вирішенні психологічних питань; допомагати у формуванні позитивних взаємин у сім'ї та соціальному середовищі.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психології і педагогіки» є засвоєння студентами

	фундаментальних знань, умінь і навичок, які є основою для ефективної соціальної взаємодії майбутніх соціальних працівників <i>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</i> - опанування студентами системою психологічних і педагогічних знань про загальні закономірності, механізми виникнення та функціонування психічних явищ і педагогічних процесів як теоретичної основи для підготовки соціального працівника до роботи в різних сферах практики; - набуття умінь використовувати набуті знання при вивченні інших навчальних дисциплін, у процесі дослідницької та практичної роботи, самопізнанні та самовихованні;
Пререквізити	Психофізіологія людини
Постреквізити	Вікова психологія, соціальна психологія, психологія особистості, соціальна педагогіка, Теорія та історія соціальної роботи
Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, ділові ігри, бесіди і дискусії, кейс-технології, індивідуальні науково-дослідні завдання, рольовий тренінг, розв'язання психологічних задач. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі - GoogleClassroom. У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації GoogleMeet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom корпоративну пошту.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність зберігати та примножувати моральні культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технології, використовувати різні види та форми рухові активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК 11. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення

СК 1. Здатність і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

РН 1. Вміння здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями і явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки

РН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Змістовий модуль І. ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ Тема 1. Загальна психологія, як навчальна дисципліна			

Визначення психології як науки; предмет психології; види психічних явищ; основні етапи історії психології; сучасна психологія, її задачі та місце в системі наук; галузі сучасної психології; психологічні школи (напрямки), міждисциплінарні зв'язки сучасної психології. 1.1. Загальна психологія, як навчальна дисципліна <i>Історія розвитку психологічних знань (характеристика основних напрямів зарубіжної психології за схемою). Суть психології. Напрями психологічних знань. Предмет психології. Психіка: її суть, властивості, функціональне призначення. Взаємозв'язок психіки та ВНД. Категорія відображення. Структура психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості; зв'язок структурних компонентів психіки порівняння структурних компонентів психіки. Психологія: визначення, значення для життєдіяльності людини та в роботі соціального працівника.</i>	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2
Тема 2. Методи сучасної психології. Методи психології, спрямовані на об'єктивне вивчення суб'єктивного світу людини. Розподіл методів психології на основні та додаткові; спостереження, його види; лабораторний та природний експеримент; методи опитування; тестування; аналіз продуктів діяльності; соціометричне дослідження. 2.1. Методи сучасної психології. <i>Психологічне дослідження: особливості організації та проведення. Етика проведення психологічного дослідження.</i> <i>Основні етапи психологічного дослідження. Особливості якісного та кількісного аналізу даних. Правила формулювання висновків. Класифікація методів психологічного дослідження (за С.Л. Рубінштейном та Б.Г. Ананьєвим). Сутність основних методів психологічного дослідження: спостереження, експеримент, опитування (бесіда, анкетування, тестування), метод аналізу процесу та продуктів діяльності, метод аналізу документів, метод експертних оцінок, біографічний метод, соціометрія.</i>	семінар	Поточний; презентація доповідей; виконання письмових завдань (психологічних задач)	2
Тема 3. Мозок і психіка. Психіка – результат тривалого і складного процесу розвитку органічного світу. Фізіологічною основою всіх психічних явищ є діяльність нервової системи. Основні стадії розвитку психіки; психіка та мозок; будова та діяльність нервової системи; психіка та свідомість. 3.1. Мозок і психіка. Розвиток психіки у філогенезі та онтогенезі <i>Рефлекторна природа психічного. Схема рефлекторної дуги (І.М. Сеченов, І.П. Павлов). Суть умовно рефлекторної діяльності ВНД. Механізми умовно рефлекторної діяльності (збудження та гальмування,</i>	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2

іrrадіація, індукція, динамічний стереотип, 1 та 2 сигнальні системи). Суть проблеми розвитку психіки у філогенезі. Стадії розвитку психіки у філогенезі за О.М. Леонт'євим та критерії їх визначення. Суть стадій розвитку психіки у філогенезі: стадії елементарної сенсорної психіки; стадії перцептивної психіки, стадії інтелекту, стадії свідомості. Суть біологічного та соціального як умов психічного розвитку людини. Проблема періодизації онтогенетичного розвитку людини: критерії вікової періодизації розвитку, психічні новоутворення, кризові та стабільні періоди розвитку. Проблема співвідношення навчання та розвитку: зони актуального та найближчого розвитку, сензитивний період, умови ефективного розвитку у процесі навчання.			
Змістовий модуль 2. ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ І ДІЯЛЬНОСТІ			
Тема 4. Психічні процеси. Відчуття та сприймання. Пам'ять та мислення. Мовлення та уява. Воля та увага Провідна ідея: Відчуття і сприймання – основа пізнавальної діяльності людини. Основні проблеми: Загальна характеристика та фізіологічні основи відчуттів; класифікація відчуттів та їхні види; чутливість аналізатора та загальні властивості відчуттів; загальна характеристика та фізіологічні основи сприймання; властивості сприймання людини; класифікація видів сприймання; сприймання простору; сприймання руху; сприймання часу. 4.1. Відчуття та сприймання. <i>Відчуття: суть, властивості, закономірності. Розвиток відчуття в онтогенезі. Формування відчуттів.</i> <i>Сприймання: суть, властивості, закономірності. Розвиток сприймання в онтогенезі. Порівняльна характеристика відчуттів та сприймання.</i>	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2 2
Загальна характеристика пам'яті та її фізіологічні основи; види пам'яті; процеси пам'яті; порушення пам'яті; загальна характеристика мислення; мислення та мовлення; соціальна природа мислення людини; операції мислення; мислення в розв'язанні задач; види мислення та якість розуму. 4.2. Пам'ять, мислення. Загальна характеристика пам'яті та її фізіологічні основи; види пам'яті; процеси пам'яті; порушення пам'яті; загальна характеристика мислення; мислення та мовлення; соціальна природа мислення людини; операції мислення; мислення в розв'язанні задач; види мислення та якість розуму.	Практичне заняття	Виконання практичних завдань (вирішення психологічних задач)	2
Загальна характеристика мовлення, мовлення та мова, основні функції мовлення; фізіологічні основи мовлення; форми та види мовлення; загальна характеристика уяви; фізіологічні основи уяви; види та прийоми уяви. 4.3. Мовлення та уява. <i>Загальна характеристика мовлення, мовлення та мова,</i>	Практичне заняття	Виконання практичних завдань (вирішення психологічних задач)	2

<i>основні функції мовлення; фізіологічні основи мовлення; форми та види мовлення.</i> <i>Уява: визначення, значення для життєдіяльності та психологічна характеристика.</i> <i>Розвиток уявлення в онтогенезі</i>			
Загальна характеристика волі; фізіологічні основи волі; психологічна структура вольової дії; вольові властивості людини; загальна характеристика уваги; фізіологічні основи уваги; види та властивості уваги. 4.4. Воля та увага. <i>Загальна характеристика уяви; фізіологічні основи уяви; види та прийоми уяви. Загальна характеристика волі; фізіологічні основи волі; психологічна структура вольової дії; вольові властивості людини; загальна характеристика уваги; фізіологічні основи уваги; теорії уваги; види та властивості уваги.</i>	Практичне заняття	Виконання практичних завдань (вирішення психологічних задач)	2
Тема 5. Психічні стани людини. Змінені стани свідомості. Основні проблеми: Емоційні стани, загальна характеристика; фізіологічні основи емоційних станів; види емоційних реакцій та емоційних станів; вищі емоції (почуття) людини; загальна характеристика рівнів активності свідомості; сон, сновидіння та розлади сну; трансові стани свідомості. 5.1. Емоційні стани людини. Змінені стани свідомості. <i>Емоційні стани, загальна характеристика; фізіологічні основи емоційних станів; види емоційних реакцій та емоційних станів; вищі емоції (почуття) людини; загальна характеристика рівнів активності свідомості; сон, сновидіння та розлади сну; трансові стани свідомості.</i>	Практичне заняття	Виконання практичних завдань (вирішення психологічних задач)	2
Тема 6. Темперамент. Характер. Здібності. Загальна характеристика темпераменту; фізіологічні основи темпераменту людини; типи, особливості прояву в поведінці та психологічні властивості темпераменту. Загальна характеристика характеру; структура характеру; властивості характеру; формування характеру. Загальна характеристика здібностей; задатки, схильності та здібності; структура, види та рівні розвитку здібностей. 6.1. Темперамент. Характер. Здібності. Загальна характеристика темпераменту; фізіологічні основи темпераменту людини; типи, особливості прояву в поведінці та психологічні властивості темпераменту. Загальна характеристика характеру; структура характеру; властивості характеру; формування характеру. Загальна характеристика здібностей; задатки, схильності та здібності; структура, види та рівні розвитку здібностей.	Практичне заняття	виконання письмових завдань (психологічних задач)	2
Тема 7. Діяльність. Особистість. Загальна характеристика діяльності; психологічний зміст діяльності; психологічна структура діяльності та її смисл. Поняття особистості; структура особистості; розвиток особистості; стадії соціалізації особистості; соціальні	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2

ролі; соціальні установки. 10.1.Діяльність. Особистість. <i>Загальна характеристика діяльності; психологічний зміст діяльності; психологічна структура діяльності та її смисл. Поняття особистості; структура особистості; розвиток особистості; стадії соціалізації особистості; соціальні ролі; соціальні установки.</i>	семінар	Поточний; презентація доповідей; виконання письмових завдань (психологічних задач)	2
Тема 8. Групатаміжособистісністьосунки. Комунікація <i>Загальна характеристика групи та міжособистісних стосунків; види груп та рівні їхнього розвитку; міжособистісністьосунки; поняття про групову динаміку та її механізми; феномен конформізму; керівництволідерствоумалійгрупі.</i> 8.1. Група та міжособистісні стосунки. <i>Загальна характеристика групи та міжособистісних стосунків; види груп та рівні їхнього розвитку; поняття про групову динаміку та її механізми; феномен конформізму; керівництво і лідерство у малій групі.</i>	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2
Комунікація. Загальні закономірності психічного розвитку. <i>Загальна характеристика комунікації; механізми сприйняття людини людиною та ефекти соціальної перцепції; маніпуляція та психологічні засоби захисту від неї.</i> <i>Періодизація вікового розвитку, її принципи; закономірності психічного розвитку; критерії вікового періоду; поняття про кризу та критичний період.</i> 8.2. Комунікація. Загальні закономірності психічного розвитку. <i>Загальна характеристика комунікації; механізми сприйняття людини людиною та ефекти соціальної перцепції; маніпуляція та психологічні засоби захисту від неї.</i> <i>Періодизаціявіковогорозвитку, їїпринципи; закономірностіпсихічногорозвитку;критеріївіковогоперіоду; поняття про кризу та критичнийперіод.</i>	семінар	Поточний; презентація доповідей; виконання письмових завдань (психологічних задач)	2
Змістовий розділ 3. Основи педагогіки як теорії виховання			
Тема 9. Поняття про педагогіку як науку. Основні етапи розвитку педагогіки. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Методи педагогічних досліджень: сутність та види. 9.1. Загальні теоретичні основи педагогічного процесу, його розуміння цілісності в широкому і вузькому сенсі, рушійні сили. Спільність та специфіка навчання і виховання в освітньому процесі. Основні властивості педагогічного процесу, його система (мета, завдання,	Лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2

зміст, діяльність, результат), закономірності – об'єктивні; суб'єктивні та принципи. Етапи цілісного педагогічного процесу. Роль педагога у їх реалізації			
Тема 10. Сутність процесу виховання. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Компоненти вихованого процесу: мета, завдання, зміст, методи, форми, засоби. Особливості виховного процесу. Структура виховного процесу. Основні підходи у вихованні. 10.1. Виховання та самовиховання. Умови успішної організації самовиховання учнів. Етапи роботи з організації процесу самовиховання. Прийоми самовиховання. Поняття про перевиховання. Структура перевиховання. Критерії вихованості. Основні закономірності процесу виховання, сутність поняття «принципи виховання» та характеристика класичних принципів виховання. Принципи виховання у концепції національного виховання та концепції національно-патріотичного виховання. 10.2. Методи виховання. Характеристика основних груп методів виховання: а) методи формування свідомості особистості; б) методи організації діяльності; в) методи стимулювання, г) методи контролю та аналізу результатів виховної діяльності. Система засобів виховання. Взаємозв'язок методів і засобів виховання	Лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2
	Семінар	Поточний; презентація доповідей; виконання письмових завдань (психологічних задач)	2
Тема 11. Форми організації виховного процесу. Функції форм виховної роботи. Умови успішного здійснення індивідуальної виховної роботи зі здобувачами освіти. Масові та групові виховні заходи як форми організації виховного процесу. Позакласна і позашкільна форми виховної роботи, їх взаємозв'язок. Виховний захід як основна форма організації виховної роботи. Специфічні особливості і сутність виховного заходу. Методика підготовки і проведення виховного заходу. Умови, які сприяють ефективності підготовки і проведення виховного заходу. 11.1. Сутність, завдання та шляхи основних напрямів виховання (моральне, розумове, національно-патріотичне, трудове, естетичне та фізичне). Їх основні компоненти, форми, методи та засоби ефективної реалізації в освітньому процесі. Особистісно-орієнтоване виховання – нова освітня філософія. Особистість у духовно-ціннісному контексті. Виховна позиція – розуміння дитини, визнання дитини, прийняття дитини.	Семінар	Поточний; усний метод (співбесіда)	2
Тема 12. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні дітей. Сім'я як соціально педагогічне середовище. Родинне виховання. Народна педагогіка про виховання дітей у сім'ї. Форми і методи роботи педагога з батьками.	лекція	Поточний; усний метод (співбесіда)	2

[illegible]

вирішення завдань освіти, розвитку і виховання; науковості навчання; систематичності й послідовності навчання; доступності навчання; зв'язку теорії з практикою; свідомості й активності учнів; наочності в навчанні; міцності засвоєння знань, умінь і навичок; індивідуального підходу до учнів; емоційності навчання. 14.1. Методи навчання. Прийом як складова частина методу і як самостійна дидактична категорія. Класифікація методів навчання: методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні, наочні, практичні; індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, методи аналогії, порівняння; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частковопошукові, дослідницькі; методи роботи під керівництвом вчителя, методи самостійної роботи учнів); методи стимулювання навчальної діяльності учнів (пізнавальні ігри, навчальні дискусії, роз'яснення значущості навчання, висування навчальних вимог, заохочення й осудження в учінні); методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, графічний, практичний, тестовий, самоконтроль і самооцінка). програмований контроль; взаємоконтроль, 15.2. Засоби навчання, їх характеристика та особливості застосування в навчальному процесі.	Семінар	(співбесіда)	2
		Поточний; презентація доповідей; виконання письмових завдань (психологічних задач)	

Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел визначних представників сучасних психологів і педагогів.	Письмовий звіт (модуль I, III)
2.	Написання доповідей, рефератів та виступ студентів на семінарських заняттях, круглих столах, конференціях.	Письмовий звіт (модуль II, IV)

5. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища GoogleClassroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми GoogleMeet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,

- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

8. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Предмет психології. Структура психічних явищ.
2. Галузі психології. Місце загальної психології у системі психологічних наук.
3. Предмет психології в основних напрямках зарубіжної психології.
4. Класифікація методів психологічного дослідження.
5. Організаційні методи психологічного дослідження, їх загальна характеристика.
6. Емпіричні методи психологічного дослідження, їх загальна характеристика.
7. Спостереження як метод психологічного дослідження.
8. Експеримент як метод психологічного дослідження.
9. Опитування як метод психологічного дослідження.
10. Тестування як метод психологічного дослідження.
11. Стадії розвитку психіки у філогенезі (за О.М.Леонт'євим).
12. Загальна характеристика онтогенетичного розвитку психіки людини.
13. Біологічні та соціальні умови розвитку психіки людини.

14. Співвідношення навчання та розвитку людини. Зона актуального та найближчого розвитку. Сензитивний період (за Л.С.Виготським).
15. Виникнення психічних новоутворень, зміна кризових та стабільних періодів в основі вікової періодизації онтогенетичного розвитку (за Л.С.Виготським).
16. Відчуття: визначення та класифікація.
17. Закономірності відчуттів.
18. Сприймання: визначення та властивості.
19. Пам'ять: визначення та види.
20. Основні процеси пам'яті.
21. Запам'ятовування як процес пам'яті: визначення, види.
22. Умови мимовільного запам'ятовування.
23. Умови довільного запам'ятовування.
24. Відтворення як процес пам'яті, його види.
25. Основні властивості пам'яті.
26. Уявлення: визначення та властивості.
27. Види уявлень.
28. Суть мислення, його ознаки.
29. Види мислення.
30. Мислення, як процес розв'язання задачі.
31. Операції мислення.
32. Форми мислення.
33. Мислення та інтелект.
34. Сутність та ознаки уваги.
35. Мова і мовлення: визначення та відмінності.
36. Мова: структура та етапи розвитку.
37. Функції мовлення.
38. Види мовлення.
39. Особливості мовлення.
40. Стили мовлення.
41. Сутність, види, форми та властивості уваги.
42. Визначення волі. Довільна та вольова дія.
43. Суть емоційної сфери психіки. Види емоцій.
44. Афекти.
45. Власне емоції.
46. Почуття.
47. Настрій.
48. Стрес та фрустрація.
49. Шляхи послаблення негативних емоцій.
50. Співвідношення понять "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність", "суб'єкт та об'єкт впливів".
51. Суть особистості, її ознаки.
52. Детермінація становлення особистості.
53. Структура особистості за О.Г.Ковальовим.
54. Структура особистості за К.К.Платоновим.
55. Сутність спрямованості, її структура.
56. Потреби у структурі спрямованості особистості.
57. Мотиви у структурі спрямованості особистості.

58. Усвідомлені спонуки діяльності.
59. Неусвідомлені спонуки діяльності.
60. Свідомість. Свідоме і несвідоме.
61. Самосвідомість, її структурні компоненти.
62. Структурні компоненти “Я-концепції”.
63. Самооцінка і рівень домагань.
64. Види самооцінки.
65. Суть здібностей. Загальні та спеціальні здібності, їх співвідношення.
66. Знання, вміння, навички та здібності.
67. Задатки, нахили, здібності, обдарованість, талант, геніальність: суть та співвідношення.
68. Суть темпераменту.
69. Особливості нервової системи та типи темпераменту.
70. Індивідуальний стиль діяльності (суть, структура, можливості формування).
71. Суть характеру. Класифікація рис характеру.
72. Суть акцентуацій характеру.
73. Соціалізація людини: суть та стадії.
74. Адаптація як стадія соціалізації людини.
75. Індивідуалізація та інтеграція як стадії соціалізації людини.
76. Трудова та післятрудова стадії соціалізації людини.
77. Соціальна роль та соціальний статус, їх значення для становлення особистості.
78. Визначення, ознаки, види діяльності.
79. Структура діяльності: дії, рухи.
80. Структура діяльності: “Утворюючі” діяльності за Б.Ф.Ломовим.
81. Структура діяльності: мотиваційна, змістова, операційно-організаційна сторони.
82. Структура діяльності відповідно до умов її здійснення.
83. Основні етапи діяльності.
84. Формування діяльності.
85. Провідний вид діяльності.
86. Параметри психологічної характеристики провідних видів діяльності. Порівняльна характеристика гри, учіння, праці як провідних видів діяльності.
87. Психологічна характеристика гри.
88. Психологічна характеристика учбової діяльності.
89. Спілкування як форма активності людини.
90. Співвідношення понять “діяльність”, “спілкування”, “поведінка”.
91. Скласти порівняльну таблицю педагогічних поглядів вітчизняних і зарубіжних педагогів
92. Розробити анкету по вивченню навчальних інтересів першокурсників
93. Зобразити схематично систему освіти в Україні
94. Скласти схему методів навчання
95. Розробити інтелектуальну гру для старшокласників
96. Підібрати приклади педагогічних вимог
97. Виписати з українських фольклорних джерел (прислів'я, приказки, пісні, казки, легенди, верші) приклади ставлення народу до навчання, його роль у житті людини

98. Скласти сему структури управління і керівництва навчальним закладом
99. Скласти порівняльну таблицю дидактичних поглядів вітчизняних і зарубіжних дидактів
100. Скласти розклад занять на тиждень для учнів 10 класу
101. Дати характеристику навчальному підручнику (підручник за вибором)
102. Скласти розповідь-опис, розповідь-пояснення, художню розповідь, скласти питання до бесіди (тема за вибором), підібрати вправу за зразком, коментовану вправу, творчу вправу, описати дидактичну або ділову гру і виготовити до неї наочність (дисципліна за вибором)
103. Розробити лекційне заняття з професійно-орієнтованої дисципліни
104. Розробити тестові завдання по перевірці рівня засвоєння знань, умінь і навичок учнів (дисципліна за вибором)
105. Скласти схему структури навчання

9. Система оцінювання та вимоги.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 75 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 66 – 74 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 65 б.

Види контролю:

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських та практичних заняттях у формі: семінарів-тренінгів та практичних з індивідуальною роботою.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тематичного тесту.

Підсумковий контроль відбувається у формі іспиту (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Σ	з	б	Модуль I	Модуль II	Форма
-------------------------	---	---	---	----------	-----------	-------

		кількість динців	максималь на кількість алів	кількість динців	максималь на кількість алів	контролю
Робота на семінарському занятті	5	3	15	9	45	Екзамен 100
Виконання завдань для самостійної роботи		1	5	3	15	
Виконання модульної роботи	10	1	10	1	10	
Разом			30		70	
Розрахунок балу за курс: $100+100 / 2 = 100$						

10. Формат подання рекомендованих джерел інформації

Назва теми	Рекомендовані джерела інформації до теми (основна література; допоміжна література; інформаційні ресурси в мережі Інтернет)
Змістовий модуль І.ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ Тема 1. Загальна психологія, як навчальна дисципліна	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела, 2011. - 464 с. 4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. 5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 6. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 2. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 2. Методи сучасної психології.	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3-тє вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П.

	Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. - Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. - Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. - Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова - М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. - Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 3. Мозок і психіка.	Основна: - Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. - Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. - Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. - Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. - Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. - Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова - М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. - Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 4. Психічні процеси	Основна: - Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. - Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. - Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. - Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с.

	5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 6. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 2. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 5. Психічні стани людини. Змінені стани свідомості.	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.для студ. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. 4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. 5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 6. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 2. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с. 3. Семиченко В.А. Психологія емоцій / Семиченко В.А. – К.: «Магістр-S», 1998. – 128с.
Тема 6. Темперамент. Характер. Здібності.	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.для студ. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. 4. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Копець Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с. 5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний

	посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. 6. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 7. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 2. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 7. Діяльність. Особистість.	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с. 4. Копець Л.В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Копець Л.В. – К.: Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с. 5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. 6. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 7. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 8. Бондаренко А.Ф. Основы психологии. Учебник для студентов факультета славянских языков КНЛУ. – К.: Изд. Центр КНЛУ, 2005. – 254 с. 9. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 10. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 8. Групатаміжособистісні стосунки.	Основна: 1. Варій М. Й. Загальна психологія: [підр.длястуд. вищ. навч. закл.] / Варій М.Й. – [3- те вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 1007 с. 2. Загальна психологія. Навч. посіб. / [Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В.]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с. 3. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / [О. В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук ін.]; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - К. : Каравела , 2011. - 464 с.

	4. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / - Максименко С.Д. – К.:«Центр навчальної літератури», 2004. – 222 с. 5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. - К.: Кондор, 2012. – 576с. 6. Психологія: Підручник / [Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова]. – К.: Либідь, 2001. – 560 с. Додаткова 1. Бондаренко А.Ф. Основы психологии. Учебник для студентов факультета славянских языков КНЛУ. – К.: Изд. Центр КНЛУ, 2005. – 254 с. 2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. / М'ясоїд П.А. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с. 3. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. / Савчин М.В. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с.
Тема 9. Поняття про педагогіку як науку	Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848 с. 8. Марків В. М. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КПІ, 2015. – 241 с. 9. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянск, 2019. 400с. 10. Бібік, Н. М. (Ред.). Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ: ЛТД., 2018, 160 с.
Тема 10. Сутність процесу виховання	Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848 с. 8. Марків В. М. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КПІ, 2015. – 241 с. 9. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянск, 2019. 400с. 10. Бібік, Н. М. (Ред.). Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ: ЛТД., 2018, 160 с.
Тема 11. Форми організації виховного процесу	Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848 с. 8. Марків В. М. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КПІ, 2015. – 241 с. 9. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянск, 2019. 400с. 10. Бібік, Н. М. (Ред.). Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ: ЛТД., 2018, 160 с.
Тема 12. Взаємодія школи та сім'ї у вихованні дітей	Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848 с. 8. Марків В. М. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КПІ, 2015. – 241 с. 9. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянск, 2019. 400с. 10. Бібік, Н. М. (Ред.). Нова українська школа: poradnik для вчителя. Київ: ЛТД., 2018, 160 с.
Тема 13.. Дидактика як теорія освіти і навчання.	Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник. – К., 2008.– 432 с. 2. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки. – К., 2007. – 464 с. 3. Зайченко І.В. Педагогіка. Підручник. 3-тє видання, перероблене та доповнене. Київ. Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с. 4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. - К.: ЗнанняПрес, 2008.– 379 с. 5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. – К., 2008. – 450 с. 6. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. 3-є вид, випр. і доп. – К.: «Академія», 2009. – 560 с.

Тема 14. Принципи, методи і засоби навчання	Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник. – К., 2008.– 432 с. 2. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки. – К., 2007. – 464 с. 3. Зайченко І.В. Педагогіка. Підручник. 3-тє видання, перероблене та доповнене. Київ. Видавництво Ліра-К, 2016. 608 с. 4. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. - К.: ЗнанняПрес, 2008.– 379 с. 5. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. – К., 2008. – 450 с. 6. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник. 3-є вид, випр. і доп. – К.: «Академія», 2009. – 560 с.
---	--